

בְּשֵׁם ה', אֵל עוֹלָם (בראשית כא, לג).

נְדָבוֹת פִּי, רָצָה-נָא ה'; וּמִשְׁפָּטֶיךָ לְמַדְנִי (תהילים קיט, קח).

סֵפֶר שֵׁשִׁי וְהוּא סֵפֶר הַפְּלָאָה

הַלְכוֹתָיו אַרְבַּע, וְזֶה הוּא סְדוּרָן: הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת, הַלְכוֹת נְדָרִים, הַלְכוֹת נְזִירוֹת, הַלְכוֹת עֲרָכִים וְחֲרָמִים.

הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת. יֵשׁ בְּכָלֶלָן חֲמֵשׁ מִצְוֹת אַחַת מִצְוַת עֲשֵׂה, וְאַרְבַּע מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פְּרָטָן: (א) שְׁלֹא לִשְׁבַע בְּשֵׁמוֹ לְשֹׁקֵר; (ב) שְׁלֹא לִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׁוֹא; (ג) שְׁלֹא לְכַפֹּר בַּפֶּקֶדוֹן; (ד) שְׁלֹא לִשְׁבַע עַל כְּפִירַת מָמוֹן; (ה) לִשְׁבַע בְּשֵׁמוֹ בְּאַמֶּת.

הַלְכוֹת נְדָרִים. יֵשׁ בְּכָלֶלָן שְׁלוֹשׁ מִצְוֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְאַחַת מִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פְּרָטָן: (א) שִׁישְׁמֹר מוֹצֵא שְׁפָתָיו וַיַּעֲשֶׂה כִּמּוֹ שְׁנֵדָר; (ב) שְׁלֹא יַחַל דְּבָרוֹ; (ג) שִׁיוֹפֵר הַנֶּגֶד אוֹ הַשְּׁבוּעָה, וְזֶה הוּא דִּין הַפֶּרֶת נְדָרִים הַמִּפְרֵשׁ בַּתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתָב.

הַלְכוֹת נְזִירוֹת. יֵשׁ בְּכָלֶלָן עֶשֶׂר מִצְוֹת שְׁתֵּי מִצְוֹת עֲשֵׂה, וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פְּרָטָן: (א) שִׁיגְדֵל הַנְּזִיר פָּרַע; (ב) שְׁלֹא יִגְלַח שְׁעָרוֹ כָּל יְמֵי נְזָרוֹ; (ג) שְׁלֹא יִשְׁתֶּה הַנְּזִיר יַיִן וְלֹא תַעֲרֹכֶת יַיִן, וְאַפְלוּ חֲמִץ שְׁלֵהֵן; (ד) שְׁלֹא יֹאכַל עֲנָבִים לֶחִים; (ה) שְׁלֹא יֹאכַל צְמוֹקִים; (ו) שְׁלֹא יֹאכַל חֲרָצְנִים; (ז) שְׁלֹא יֹאכַל זֹגִיִן; (ח) שְׁלֹא יִפְנֹס לְאַהֲלֵ הַמֵּת; (ט) שְׁלֹא יִטְמֵא לַמֵּתִים; (י) שִׁיגְלַח עַל הַקֶּרְבָּנוֹת, כְּשִׁישְׁלִים נְזִירוֹתוֹ אוֹ כְּשִׁיטְמָא.

הַלְכוֹת עֲרָכִים וְחֲרָמִים. יֵשׁ בְּכָלֶלָן שֶׁבַע מִצְוֹת חֲמֵשׁ מִצְוֹת עֲשֵׂה, וּשְׁתֵּים מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פְּרָטָן: (א) לָדוֹן בְּעֲרָכֵי אָדָם כְּאֲשֶׁר מִפְּרֵשׁ בַּתּוֹרָה, וְזֶה הוּא דִּין עֲרָכֵי אָדָם; (ב) דִּין עֲרָכֵי בְּהֵמָה; (ג) דִּין עֲרָכֵי בְּתִים; (ד) דִּין עֲרָכֵי שְׂדוֹת; (ה) דִּין מַחֲרִים נִכְסֵיוֹ; (ו) שְׁלֹא יִמְכֹּר חֶרֶם; (ז) שְׁלֹא יִגְאֹל חֶרֶם.

נִמְצְאוּ כָּל הַמִּצְוֹת הַנִּכְלָלוֹת בְּסֵפֶר זֶה, חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים עֶשֶׂר מִהֵן מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת

יֵשׁ בְּכָלֶלָן חֲמֵשׁ מִצְוֹת אַחַת מִצְוַת עֲשֵׂה, וְאַרְבַּע מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פְּרָטָן: (א) שְׁלֹא לִשְׁבַע בְּשֵׁמוֹ לְשֹׁקֵר; (ב) שְׁלֹא לִשָּׂא אֶת שְׁמוֹ לְשׁוֹא; (ג) שְׁלֹא לְכַפֹּר בַּפֶּקֶדוֹן; (ד) שְׁלֹא לִשְׁבַע עַל כְּפִירַת מָמוֹן; (ה) לִשְׁבַע בְּשֵׁמוֹ בְּאַמֶּת. וּבְאֹר מִצְוֹת אֵלוּ בַּפֶּרָקִים אֵלוּ.

הַלְכוֹת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק א

א. אַרְבָּעָה מִיַּנֵּי שְׁבוּעוֹת הֵן שְׁבוּעַת בְּטוּי, וּשְׁבוּעַת שְׁוֹא, וּשְׁבוּעַת הַפֶּקֶדוֹן, וּשְׁבוּעַת הַעֲדוֹת. שְׁבוּעַת בְּטוּי, הִיא שְׁנֵאמָרָה

בתורה "או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להטיב" (ויקרא ה, ד); והיא נחלקת לארבעה חלקים שתיים להבא, ושתיים לשעבר, כגון שנשבע על דבר שעבר שנעשה או שלא נעשה, ועל דבר שעתיד להיות שיעשה או שלא יעשה. ואין שבועת בטוי נוהגת אלא בדברים שאפשר לו לעשותן, בין להבא בין לשעבר.

ב. פיצד לשעבר שאכלתי, או שזרקתי אבן לים, או שדבר פלוני עם פלוני, או שלא אכלתי, או שלא זרקתי אבן לים, או שלא דבר פלוני עם פלוני; וכיצד להבא שאכל, או שאזרק אבן לים, או שלא אכל, או שלא אזרק אבן לים: הרי אלו שתיים לשעבר, ושתיים להבא.

ג. נשבע על אחת מארבע מחלקות אלו והחליף כגון שנשבע שלא יאכל ואכל, או שאכלתי והוא לא אכל הרי זו שבועת שקר; ועל זה וכיוצא בו נאמר "לא-תשבעו בשמי, לשקר" (ויקרא יט, יב). ואם נשבע לשקר במזיד, לוקה; בשוגג, מביא קרבן עולה ויורד, שנאמר "ונעלם ממנו; והוא-ידע ואשם. . ." (ויקרא ה, ד).

ד. שבועת שוא, נחלקת לארבע מחלקות: האחת, שנשבע על דבר הידוע שאינו כן. פיצד כגון שנשבע על האיש שהוא אשה, ועל האשה שהיא איש, ועל עמוד שלשיש שהוא שלזהב; וכן כל כיוצא בזה.

ה. השנאה, שנשבע על דבר ידוע שאין בו ספק לאדם בעולם שהוא כן. כגון שנשבע על השמים שהוא שמים, ועל האבן זו שהיא אבן, ועל שנים שהם שנים; וכן כל כיוצא בזה, שזה הדבר אין בו ספק לאדם שלם כדי לצדק הדבר בשבועה.

ו. שלישית, שנשבע לבטל את המצוה. פיצד כגון שנשבע שלא יתעטף בציצית, ושלא ילבש תפלין, ושלא ישב בספה בחג הסוכות, ולא יאכל מצה בלילי הפסח, או שיתענה בשבתות וימים טובים; וכן כל כיוצא בזה.

ז. רביעית, שנשבע על דבר שאין בו כוח לעשותו. פיצד כגון שנשבע שלא יישן שלושה ימים לילה ויום רצופים, או שלא יטעם כלום שבעת ימים רצופים; וכן כל כיוצא בזה.

ח. כל הנשבע שבועת שוא מארבע שבועות אלו עובר בלא תעשה, שנאמר "לא תשא את-שם-ה' אלהיך, לשוא" (שמות כו, ב); דברים ה, י): ואם היה מזיד, לוקה; ואם היה שוגג, פטור מכלום.

ט. שבועת הפקדון פיצד: כל מי שיש ממון חברו בידו, בין פקדון, בין מלוה, או שגזלו, או עשקו, או מצא לו אבדה ולא החזירה, וכיוצא בזה, ותבע ממנו ממון שיש לו בידו, וכפר בו הרי זה עובר בלא תעשה: שנאמר "לא-תכחשו" (ויקרא יט, יא), זו אזהרה לכפירת ממון; ואין לוקין על לאו זה. ואם נשבע לו על שקר, על ממון שכפר בו הרי זה עובר בלאו אחר; ועל זה נאמר "ולא-תשקרו, איש בעמיתו" (שם), זו אזהרה לנשבע על כפירת ממון. ושבועה זו, היא הנקראת שבועת הפקדון.

י. ומה הוא חייב על שבועת הפקדון ששקר בה משלם הקרן שכפר בו, עם תוספת חמש; ומקריב אשם ודאי, בין שהיה מזיד בין שהיה שוגג, שנאמר "וכחש בעמיתו בפקדון, או-

בתְּשׁוּמַת יָד . . . וְהָיָה, כִּי־יַחֲטֵא וְאָשֵׁם" (ויקרא ה, כא-כג) וְלֹא נֹאמַר בּוֹ וְנַעֲלֵם, לְחַיִּב שׁוֹגֵג כְּמִזִּיד: וְהוּא שְׂיִזִּיד בְּפִקְדוֹן אוֹ בְּמִמּוֹן שְׁנִתְחַיֵּב בּוֹ, וַיֵּדַע בּוֹ בְּשַׁעַת שְׁבוּעָה; אָבֵל אִם שָׁגַג וְשָׁכַח שִׁישׁ לוֹ אֶצְלוֹ מִמּוֹן וְכִפָּר וְנִשְׁבַּע, וְאַחֵר כִּף יָדַע הָרִי זֶה אָנוּס, וּפְטוֹר מִכָּלֵם.

יא. וְכֵן אִם לֹא יָדַע שְׂאֲסוֹר לְשַׁבַּע לְשָׁקֵר עַל כְּפִירַת מִמּוֹן, הָרִי זֶה אָנוּס וּפְטוֹר. אִם כֵּן, הֵיאָךְ הִיא שְׁגָגַת שְׁבוּעַת הַפִּקְדוֹן: כְּגוֹן שְׁנַעֲלֵם מִמֶּנּוּ אִם חֵיבִין עָלֶיהָ קֶרֶבֶן אִם לֹא, וַיֵּדַע שֶׁהִיא אֲסוּרָה וְשִׁישׁ לוֹ אֶצְלוֹ מִמּוֹן זֶה הִיא שְׁגָגַתָּה; וַיִּדְוֹנָה, שִׂידַע שְׁחֵיבִין עָלֶיהָ קֶרֶבֶן.

יב. שְׁבוּעַת הָעֵדוּת כִּיצַד: הָעֵדִים שִׂידַעוּ עֵדוּת מִמּוֹן, וְתִבְעֵם בְּעַל הָעֵדוּת לְהַעֲיִד לוֹ, וְכִפְּרוּ בַּעֲדוּתָן וְלֹא הָעִידוּ, וְנִשְׁבַּעוּ לוֹ שְׂאִינָן יוֹדְעִין לוֹ עֵדוּת זֶה הִיא הַנִּקְרֵאת שְׁבוּעַת הָעֵדוּת; וְחֵיבִין עַל שְׁבוּעָה זֶה קֶרֶבֶן עוֹלָה וַיִּוֹרֵד, בֵּין שֶׁהָיוּ מְזִידִין בֵּין שֶׁהָיוּ שׁוֹגְגִין, שְׁנֹאמַר "וְנִפְשׁ כִּי־תַחֲטָא, וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים, וְהוּא יַעֲד" (ויקרא ה, א) וְלֹא נֹאמַר בַּהּ וְנַעֲלֵם, לְחַיִּב עַל הַזִּדּוֹן כְּשִׁגְגָה.

יג. כִּיצַד שְׁגָגַת שְׁבוּעַת הָעֵדוּת: כְּגוֹן שְׁנַעֲלֵם מִמֶּנּוּ שְׁחֵיבִין עָלֶיהָ קֶרֶבֶן, וַיֵּדַע שֶׁשְׁבוּעָה זֶה אֲסוּרָה, וְשֶׁהִיא שָׁקֵר; וַיִּדְוֹנָה, שִׂידַע שְׁחֵיבִין עָלֶיהָ קֶרֶבֶן. אָבֵל אִם לֹא יָדַע שֶׁהִיא אֲסוּרָה, אוֹ שֶׁשָּׁכַחוּ הָעֵדוּת וְנִשְׁבַּעוּ, וְאַחֵר כִּף נִידַע לָהֶם שֶׁהֵן יוֹדְעִין לוֹ עֵדוּת, וְשִׁנִּשְׁבַּעוּ עַל שָׁקֵר הָרִי אֵלּוֹ אָנוּסִין, וּפְטוֹרִין אִף מִן הַקֶּרֶבֶן.

הַלְבוֹת שְׁבוּעוֹת פֶּרֶק ב

א. אֶחָד הַנִּשְׁבַּע אַחַת מֵאַרְבַּע מִיָּנִי שְׁבוּעוֹת אֵלּוֹ מִפִּי עֲצָמוֹ, וְאַחַד הַמִּשְׁבַּע מִפִּי אֲחֵרִים וְעֵנָה אָמֵן. אִפְּלוֹ הַשְּׁבִיעוּ גוֹי אוֹ קֶטָן, וְעֵנָה אָמֵן חַיִּב: שֶׁכָּל הָעוֹנָה אָמֵן אַחֵר שְׁבוּעָה, כְּמוֹצִיא שְׁבוּעָה מִפִּיו. וְאַחַד הָעוֹנָה אָמֵן, אוֹ הָאוֹמֵר דְּבַר שְׁעֲנִינּוּ כְּעִנִּין אָמֵן כְּגוֹן שְׂאֲמַר הֵינְן אוֹ מַחֲיִב אֲנִי בְּשְׁבוּעָה זֶה, אוֹ קִבַּלְתִּי עָלַי שְׁבוּעָה זֶה, וְכָל כִּיּוֹצֵא בָּזֶה בְּכָל לְשׁוֹן הָרִי זֶה כְּנִשְׁבַּע לְכָל דְּבַר, בֵּין לְחַיִּבוֹ מַלְקוֹת בֵּין לְחַיִּבוֹ קֶרֶבֶן.

ב. אֶחָד הַנִּשְׁבַּע אוֹ שֶׁהַשְּׁבִיעוּ אַחֵר בְּשֵׁם הַמִּיחָד, אוֹ בְּאַחַד מִן הַכְּנוּיִין כְּגוֹן שְׁנִשְׁבַּע בְּמִי שְׁשֵׁמוֹ חֲנוּן, וּבְמִי שְׁשֵׁמוֹ רַחוּם, וּבְמִי שְׁשֵׁמוֹ אֶרֶךְ אֲפִים, וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן בְּכָל לְשׁוֹן הָרִי זֶה שְׁבוּעָה גְּמוּרָה.

ג. וְכֵן אֱלֹהִים וְאַרְוֵר, הָרִי הֵן שְׁבוּעָה וְהוּא, שִׂיזְכֹּר שֵׁם מִן הַשְּׁמוֹת אוֹ כְּנוֹי מִן הַכְּנוּיִין. כִּיצַד: כְּגוֹן שְׂאֲמַר בְּאֱלֹהִים אוֹ אֶרְוֵר לֵה', אוֹ לְמִי שְׁשֵׁמוֹ חֲנוּן, מִי שִׂיאֲכַל דְּבַר פְּלוּנִי, וְאֲכָלוֹ הָרִי זֶה נִשְׁבַּע עַל שָׁקֵר; וְכֵן בְּשֵׁאֵר מִיָּנִי שְׁבוּעוֹת. וְכֵן הָאוֹמֵר שְׁבוּעָה בַּה', אוֹ בְּמִי שְׁשֵׁמוֹ חֲנוּן, שְׁלֹא אֲכַל, וְאֲכָל, שְׁזוֹ אִשָּׁה, וְהוּא אִישׁ, שְׂאִין לָךְ בְּיָדִי כָּלֵם, וַיֵּשׁ לוֹ, שְׂאִינִי יוֹדַע לָךְ עֵדוּת, וְהוּא יוֹדַע הָרִי זֶה חַיִּב.

ד. אֲמַר אֱלֹהִים אוֹ אֶרְוֵר אוֹ שְׁבוּעָה, וְלֹא הַזְכִּיר שֵׁם וְלֹא כְּנוֹי הָרִי זֶה אֲסוּר בַּדְּבַר שְׁנִשְׁבַּע עָלָיו; אָבֵל אִינוּ לוֹקֶה וְלֹא מִבִּיא קֶרֶבֶן.

אם עבר על שבועתו עד שיהיה בה שם מן השמות המיוחדים או כנוי מן הכנויין, כמו שבארנו.

ה. ולא השבועה בלבד, אלא כל כנוי שבועה כשבועה: כגון שהיו אנשי אותו מקום עלגים, והיו קוראים לשבועה שבועה או שקוקה, או שהיו ארמיים שלשון שבועה בלשונם מומתא, והיו העלגים מכניין אותה ואומרים מוהא כיון שאמר לשון שמשמעו וענינו שבועה, הרי זה חייב כמי שהוציא לשון שבועה. וכן האומר לאו לאו שני פעמים דרך שבועה, או הין הין, והזכיר שם או כנוי הרי זה כנשבע; וכן ימין שבועה, ושמאל שבועה שנאמר "נשבע ה' בימינו, ובזרוע עזו" (ישעיהו סב, ח).

ו. וכן האומר מבטא שלא אעשה כך וכך, והזכיר שם או כנוי הרי זו שבועה. אמר אסר לה' או למי ששמו חנון שלא אעשה, או שאעשה הואיל והוציא בלשון שבועה, הרי הוא כשבועה.

ז. שמע חברו נשבע, ואמר ואני כמותך הואיל ולא הוציא שבועה מפיו ולא השביעו חברו, הרי זה פטור; וזהו מתפיס בשבועה, שהוא פטור. וכן אם נשבע שלא אכל בשר זה, וחרז ואמר והרי הפת הזו כבשר הזה הרי זה פטור על הפת שהרי לא הוציא שבועה עליה אלא התפיסה; ואף על פי שהוא פטור מן המלקות או מן הקרבן, אסור לו לאכל אותה הפת שהתפיסה בשבועה.

ח. מי שנתכון לשבועה, וגמר בלבו שלא יאכל היום או שלא ישתה, ושדבר זה אסור עליו בשבועה, ולא הוציא בשפתיו הרי זה מתר, שנאמר "לבטא בשפתים" (ויקרא ה, ד): אין הנשבע חייב, עד שיוציא ענין שבועה בשפתיו. וכן אם גמר בלבו להשבע, וטעה והוציא בשפתיו דבר שלא היה בלבו הרי זה מתר.

ט. כיצד: המתכון להשבע שלא יאכל אצל ראובן, וכשבא להוציא שבועה נשבע שלא יאכל אצל שמעון הרי זה מתר לאכל עם ראובן, שהרי לא הוציא בשפתיו, ועם שמעון, שהרי לא היה שמעון בלבו. וכן שאר מיני שבועות, אינו חייב עד שיהיה פיו ולבו שווין.

י. לפיכך אם נשבע אחד בפנינו שלא יאכל היום, ואכל, והתרו בו, ואמר אני לא היה בלבי אלא שלא אצא היום וטעה לשוני והוציא אכילה שלא היתה בלבי הרי זה אינו לוקה, עד שיוודה בפני עדים קדם שיאכל שעל אכילה נשבע, או שקבל עליו התראה, ולא טען שטעה בעת התראה: אף על פי שטען אחר כך, אין שומעין לו.

יא. וכן אם התרו בו, ואמר מעולם לא נשבעתי, או לא נדרתי על דבר זה, ואחר שהעידו עליו שנשבע או נדר, אמר כן היה אבל לא היה פי ולבי שווין, או תנאי היה בלבי על הנדר אין שומעין לו, ולוקה.

יב. פיוצא בו, אמרו לו אשתך נדרה, ואמר בלבי היה להפר לה, והפרתי שומעין לו; אמרו לו נדרה, והוא אומר לא נדרה,

וכיון שראה אותם העידו עליו, אמר בלבי היה להפר לה אין שומעין לו.

יג. גמר בלבם שלא לאכל פת חטים, ונשבע שלא לאכל פת סתם אסור בפת חטים, שפת חטים פת שמה.

יד. מי שנשבע ואמר, שבועה שלא אכל היום, ועל דעתכם אני נשבע אין זה יכול לומר, כך וכך היה בלבי: שלא נשבע זה על דעתו, אלא על דעת אחרים; וכיון שהיה פיו ולבם שלאחרים שווין שנשבע על דעתם, חייב לבם שלא לו, במקום לבו קם. וכן בשאר מיני שבועות. לפיכך כשמשביעין הדינין את הנשבע, אומרים לו, לא על דעתך אנו משביעים אותך, אלא על דעתנו.

טו. מי שנשבע והיה פיו ולבו שווין בשבועה, ואחר שנאסר חזר בו מיד בתוך כדי דבור, והוא כדי שיאמר תלמיד לרב, שלום עליך רבי, ואמר אין זו שבועה, או נחמתי, או חזרתי בי, וכיוצא בדברים אלו שענינם שהתיר מה שאסר הרי זה מתר, ונעקרה השבועה: שזה דומה לטועה. וכן אם אמרו לו אחרים, חזר בך, או מתר לך, וכיוצא בדברים אלו, וקבל מהן בתוך כדי דבור ואמר הין, או חזרתי בי, וכיוצא בזה הרי זה מתר; ואם אחר כדי דבור, אינו יכול לחזור בו.

טז. נשבע וחזר בו בתוך כדי דבור בלבם, אין זה כלום; וכן אם אמרו לו אחרים, חזר בך, או מתר לך, או מחול לך, וקבל דבריהם בלבם בתוך כדי דבור אין זה כלום: עד שיוציא החזרה בפיו, כמו השבועה.

הלכות שבועות פרק ג

א. כל הנשבע שבועה מארבע מיני שבועות אלו באנס, הרי זה פטור מכלום. ואחד הנשבע מתחלתו באנס כמו שבארנו, או שנשבע ונאנס ולא הניחוהו לקיים שבועתו, או שהשביעו אנס; לפיכך נשבעין לחרמין ולהורגין ולמוכסין. באיזה מוכס אמרו: במוכס העומד מאליו, שלוקח ממון שלא ברשות מלך המדינה; או שלוקח ברשות המלך, אבל מוסיף לעצמו על הדבר הקצוב, כמו שיתבאר בהלכות גזלה.

ב. וצריך הנשבע באנס להיות פונתו בלבם בעת השבועה, לדבר הפוטרו; ואף על פי שדברים אלו שבלב אינן דברים, הואיל ואינו יכול להוציא בשפתיו מפני האנס, הרי זה סומך על דברים שבלבו. פיצד: כגון שנשבע לאנס שלא יאכל בשר סתם, ובלבם שלא יאכל היום, או שלא יאכל בשר חזיר הרי זה מתר; וכן כל כיוצא בזה.

ג. וכן שבועות שלהבאי ושלשגגות, פטור עליהן. שבועות שלהבאי פיצד: כגון שראה חילות גדולים וחומה גבוהה, ונשבע שראיתי חיל פלוני המלך והם כיוצאי מצרים, ושראיתי חומת עיר פלונית גבוהה עד לרקיע, וכיוצא בדברים אלו שזה לא גמר בלבם שהדבר כך בלא פחות ולא יתר, ולא נתפון אלא לספר גבה החומה או רב העם.

ד. שבועות שלשגגות פיצד: אם שבועת העדות או הפקדון

היא, כגון ששגג בפקדון ובעדות שהוא פטור מכלום כמו שפארנו; ואם שבועת שוא היא, כגון שנשבע שלא ילבש תפלין ולא ידע שהתפלין מצוה; ואם שבועת שקר היא, כגון שנשבע שלא אכל ונזכר שאכל, או שנשבע שלא יאכל ושכח ואכל, או שלא תהנה אשתו לו מפני שגנבה כיסו ושהפת את בנו, ונודע שלא גנבה ושלא הפת. וכן כל כיוצא בזה.

ה. אם כן, איזו היא שגגת שבועת בטוי שחייבין עליה קרבן עולה ויורד לשעבר: כגון שנשבע שלא אכל, והוא יודע שאכל וששבועת שקר זו שנשבע אסורה, אבל לא ידע שחייבין עליה קרבן זו היא השגגה שחייבין עליה קרבן עולה ויורד בשבועת בטוי לשעבר.

ו. וכיצד היא השגגה שחייבין עליה קרבן להבא: כגון שנשבע שלא יאכל פת חטים, ושגג ודמה שנשבע שיאכל פת חטים ואכלה, שזה נעלמה ממנו השבועה היאך היתה, והרי הוא זוכר החפץ שנשבע עליו זו היא שגגת שבועת בטוי להבא שחייבין עליה קרבן.

ז. אבל אם נשבע שלא יאכל פת חטים, ואכל פת חטים על דעת שהיא פת שעורים הרי זה אנוס, ופטור: שהרי לא נעלמה ממנו שבועה, ולא נעלם ממנו אלא חפץ שנשבע עליו.

ח. נעלמה ממנו שבועה היאך היתה, ונעלם ממנו חפץ שנשבע עליו הרי זה פטור מן הקרבן. כיצד: כגון שנשבע שלא לאכל פת חטים, ודמה שנשבע שיאכל פת חטים, ואכל פת חטים, על דעת שהיא פת שעורים שהרי העלם שבועה וחפץ בידו, והרי זה כאנוס ופטור.

ט. נשבע על כפר שלא יאכלנה, ונצטער עליה ואכלה מפני הצער, והוא שוגג, שהרי דמה שמתר לו לאכלה מפני הצער הרי זה פטור מן הקרבן: לפי שאינו שב מדיעתו אלא ידע שאסורה היא, ואכלה בטעות.